

הלכות הדף היומי

מסנת בכורות

תוכן עניינים

- א. כל הקדשים שקדם מום קבוע להקדשן ונפדו חייבין בבכורה ובמתנות.....2
- ב. ויוצאין לחולין להגזז ולהעבד.....2
- ג. וולדן וחלבן מותר לאחר פדיונן.....2
- ד. והשוחטין בחוץ פטור.....3
- ה. ואין עושין תמורה.....3
- ו. ואם מתו יפדו.....4
- ז. חוץ מן הבכור ומן המעשר.....4
- ח. כל שקדם הקדשן את מומן או מום עובר קודם להקדשן ולאחר מכאן נולד להם מום קבוע ונפדו פטורין מן הבכורה ומן המתנות.....5
- ט. ואינן יוצאין לחולין להגזז ולהעבד.....5
- י. וולדן וחלבן אסור לאחר פדיונן.....6
- יא. ועושין תמורה.....6
- יב. ואם מתו יקברו.....6
- יג. ויוצאין לחולין ליגזז וליעבד.....6
- יד. הא לא נפדו פטורין מן הבכורה ומן המתנות קסבר קדושת דמים מדחה מן הבכורה ומן המתנות.....7
- טו. קדשי בדק הבית אסורין בגיזה ועבודה.....7
- טז. המתפים בעלי מומין קבועין לגבי מזבח וילדו ימכרו ואין צריכין מום שאין קדושה חלה עליהן שלא יהא טפל חמור מן העיקר.....7
- יז. הקדש זכר לדמיו קדוש קדושת הגוף.....7
- יח. למעשר ... וקדוש במומו דכתיב לא יבקר בין טוב לרע [ובין רע].....8

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLI17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בכורות

יט. אבל רבנן דפליגי עליה דר"ש מאי הכי נמי דאם מתו יפרדו.....9

דף יד.

א. כל הקדשים שקדם מום קבוע להקדשן ונפרדו חייבין בבכורה ובמתנות

כבר התבאר במסכת חולין דף קל. שכל הקדשים¹ שהקדישם למזבח או לדמיהן למזבח², שקדם להם מום קבוע להקדשן ונפרדו חייבין בבכורה. ובמתנות. כיון שיוצאין לחולין בפדיונן לגמרי ליגזזו וליעבד בחולין גמורין כמו שיבואר, וכיון שמעיקרא לא חיילא עליהו קדושה חמורה, חייבין.

ב. ויוצאין לחולין להגזז ולהעבד

וכן התבאר שם שהמקדיש בעלת³ מום קבוע למזבח אינה אסורה בגיזה ועבודה אלא מדבריהם⁴, נפרת הרי זו בחולין לכל דבר ותצא לחולין להגזז ולהעבד.

ג. וזלזן וחלבן מותר לאחר פדיונן

¹ רמב"ם הלכות בכורות פרק ה הלכה ח, והלכות ביכורים פרק ט הלכה ב
² ואף על גב דאסור להקדיש בע"מ למזבח ואפי' לדמיו מ"מ קמ"ל אם עבר והקדיש אבל אם הקדישן לבר"ה יוצאין לחולין לגמרי כשפדאן.
³ רמב"ם הלכות מעילה פרק א הלכה ט
⁴ ויש להקשות אמאי הא אסור מן התורה למעול בו, וי"ל דמיירי בשאינו נהנה מאותה גיזה ואותה עבודה א"נ שאין בה שוה פרוטה. כס"מ שם פרק ב הלכה טז ובמל"מ שם ומה שהקשה הר"י קורקוס ממ"ש רבינו בפ"א כל שקדם מום קבוע בו לא ידעתי אמאי לא הקשה זה גבי ברה"ב דקי"ל דאינם אסורים בגיזה כי אם מדרבנן ואיכא בהו מעילה מן התורה. ומ"ש א"נ שאין בה שוה פרוטה אפשר דאפ"ה אסור מן התורה כדין חצי שיעור דקי"ל דאסור מן התורה ויש סמך לזה ממ"ש ה"ה בריש פ"א מה' גניבה יע"ש. וכן מוכח ממ"ש רבינו לקמן ספ"ז דין ח' ויראה לי שאינו לוקה בו. ומ"מ התירוץ הא' הוא אמיתי ועיין בר"פ ראשית הגז ועיין בפ"ב דבכורות (דף ט"ו) שכתב רש"י ואינו סופג את הארבעים ואיסורא מיהא איכא כשאר נהנה מן ההקדש.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ץ 22887389 | ובמל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLI17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בכורות

והתבאר שם עוד שהמקדיש בעלת מום⁵ קבוע אם ילדה והיא קדש יפרה הולד ויצא לחולין, אף על פי שהוא תמים כדי שלא יהיה טפל חמור מן העיקר, ואם נתעברה קודם שתפרה וילדה אחר פדיון הולד חולין.

ד. והשוחטן בחוץ פטור

ושם התבאר שהשוחט קודשים⁶ חוץ לעזרה, אף על פי שלא העלה אותם, אם היה מזיד חייב כרת. שנאמר (ויקרא יז פסוק ג ד) אֲשֶׁר יִשְׁחַט שׁוֹר אֹו כֶּשֶׁב אֹו עֹז בַּמִּחְנֶה אֹו אֲשֶׁר יִשְׁחַט מִחוּץ לַמִּחְנֶה וְאֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד, לֹא יָבִיאוּ וְגו' דָּם יִחְשַׁב לְאִישׁ הַהוּא דָּם שָׁפָךְ וְנִכְרַת הָאִישׁ הַהוּא, מִקְרָב עָמוֹ). היו עדים והתראה, לוקה. ואם שחט בשוגג, מביא חטאת קבועה.

אינו חייב⁷ אלא על שחיטת קדשים הראויין ליקרב לגבי מזבח, אבל השוחט בחוץ אחד מאיסורי מזבח או מחטאות המתות, הרי זה פטור. שנאמר (שם) לִפְנֵי מִשְׁכַּן ה'. וכל שאינו ראוי לבוא אל משכן ה' אין חייבין עליו.

וכבר התבאר בזבחים דף קיב: שבעלי מומין⁸ בין אם הם קבועים או מומין עוברים שהקריבן או שחטן בחוץ כיון שאינם ראויים למזבח, פטורין⁹.

ה. ואין עושין תמורה

וכן שם שהמקדיש בעלת¹⁰ מום קבוע אינה עושה תמורה, מפני שלא נתקדש גופה קידוש גמור ואינה אלא קדושת דמים¹¹.

⁵ רמב"ם הלכות איסורי מזבח פרק א הלכה יא

⁶ רמב"ם פי"ח מהל' מעשה הקרבנות ה"ג, פי"ט מהל' סנהדרין ה"א אות יז

⁷ שם ה"ז וה"י

⁸ תורת הקדשים זבחים עא: אות ב

⁹ ומה שאיתא להלן בקדם הקדשן את מומן או מום עובר חייבין עיין לאכת שלמה במשנה גירסת הרמב"ם פטורין ומאן דגרים חייבין היינו רק לשיטת ר"ע דס"ל שבדוקין שבעין אם עלו לא ירדו אך להלכה לא קי"ל הכי.

¹⁰ רמב"ם הלכות תמורה פרק א הלכה יג

¹¹ ב קשה דלקמן בהל' כ"א מוכח דאפילו בקדושת דמים עביד תמורה וי"ל דשאני התם דהוו תמימים ואיכא למימר בהו מינו דנחתא לקדושת דמים נחתא נמי לקדושת הגוף משא"כ בבעלת מום כ"כ הרב משה אפרים ז"ל בדף כ"ז ע"א משם מר בריה דאחיו ז"ל. ימי שלמה שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ץ 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLI17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בכורות

ו. ואם מתו יפרו

והתבאר שם עוד המקדיש בעלת מום¹² קבוע אם מתה קודם שתפדה, נפדית אחר שתמות¹³, שהרי לא חלה קדושה גמורה על גופה אלא על דמיה מפני שהיתה בעלת מום קבוע.

ז. חוץ מן הבכור ומן המעשר

ולמרות שהתבאר שהמקדיש בעלת¹⁴ מום קבוע למזבח אינה אסורה בגיזה ועבודה אלא מדבריהם, ולכן אם נפדת הרי זו כחולין לכל דבר ותצא לחולין להגזו ולהעבר. התבאר שם שבבכור והמעשר שהקדושה חלה על גופן אף על פי שהן בעלי מומין קבועין מתחילתן, אינן יוצאין לחולין להגזו ולהעבר לעולם.

¹² רמב"ם הלכות איסורי מזבח פרק א הלכה יא

¹³ כתב רש"י ז"ל ואף על פי שאינה ראויה אלא לכלבים ואין פודין את הקדשים להאכילן לכלבים ואכלת ולא לכלביך הנ"מ בקדשים שקדם הקדישן את מומם אבל הני כדקולא בעלמא נינהו ולא נחת להו קדושת הגוף ועוד אשמעינן דלא בעינן העמדה והערכה וקסבר קדשי בדה"ב לא היו בכלל העמדה והערכה דכתיב בפדיון קדשים שנסתאבו לאח"כ והעמיד את הבהמה וכיון דמתה א"א להעמיד עכ"ל והנה מש"כ דאתי מתניתין כמ"ד דקדשי בדה"ב לא היו בכלל העמדה והערכה ומשמע דלמ"ד דקדשי בדה"ב היו בכלל העמדה והערכה אין נפדין כשמתו וזה תמוה דהא בבכורות שם בעי למימר זו דברי ר' שמעון ומחלוקתו ורבנן ע"כ ס"ל דקדשי בדה"ב היו בכלל העמדה והערכה ואפילו למאי דקאמר התם דרב ס"ל כריש לקיש דרבנן ס"ל דווקא קדשי בדה"ב היו בכלל העמדה והערכה ולא קדשי מזבח וא"כ מתניתין דס"ל דבקדשי מזבח בעינן העמדה והערכה לא אתיא כוותיהו יעו"ש ובתמורה שם. היינו מטעמא אחרינא דבקדשי מזבח לא בעו כלל העמדה והערכה אבל הא פשיטא דמאן דס"ל דקדשי בדה"ב בעי העמדה והערכה מ"מ בקדשי מזבח וקדם מומן להקדשן ס"ל דלא בעי העמדה והערכה וכן איתא שם בהדיא בריש סוגיא בתמורה דר' יוחנן דס"ל דאחד קדשי מזבח ואחד קדשי בדה"ב בעי העמדה והערכה ומ"מ ס"ל דבע"מ מעיקרו לא בעי העמדה והערכה יעו"ש וכן מוכח מכל הסוגיא. והנה אם נימא דלא מ"ס הוא אפ"ל דרש"י ז"ל דרכו לפרש על פי ס"ד דרב דאמר זו דר"ש אבל חכמים ס"ל דאפילו בע"מ מעיקרו בעי העמדה והערכה וצ"ע. שוב מצאתי להמל"מ לעיל בהלכה י' שעמד על דברי רש"י בזה ויותר נ"ל לומר כי מ"ס הוא מדסיים דכתיב בפדיון קדשים שנסתאבו אח"כ משמע דקודם מזה מיירי בקדשי מזבח שנסתאבו מקודם והיינו בע"מ מעיקרו. והא דכתב רש"י ז"ל דקדם מומן להקדישן פודין להאכילן לכלבים. וכן מוכח בתמורה ל"ג א' דאיתא שם א"ל ר' ירמיה לר' זירא לריש לקיש דאמר לרבנן קדשי מזבח לא היו בכלל העמדה והערכה וקתני קדשי מזבח בע"מ יפרו ומוקמינן לה בשקדם הקדשן את מומן ש"מ פודין את הקדשים להאכילן לכלבים ופירש"י שם בד"ה לר"ל וכו' בשלמא לר' יוחנן דמוקים לה בבע"מ מעיקרו לא איכפת לן אם נפדה לכלבים דהא לא נחתא מעולם קדושה לגופיה אלא לר"ל איכא למיבעי עכ"ל. והנה מרבינו כאן מבואר ג"כ כך דבקדם מום קבוע להקדישן דפודין לכלבים מדכתב ואם מתה קודם שתפדה נפדית אחר שתמות אלמא דפודין להאכילן לכלבים. הר המוריה שם

¹⁴ רמב"ם הלכות מעילה פרק א הלכה ט

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובמל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLI17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרה היומי

מסכת בכורות

ח. כל שקדם הקדשן את מומן או מום עובר קודם להקדשן ולאחר מכאן נולד להם מום קבוע ונפדו פטורין מן הבכורה ומן המתנות

ושם התבאר שכל הקדשים שהקדישם למזבח¹⁵, שקדם¹⁶ מום עובר להקדשן¹⁷ או שהקדישן תמימים ואח"כ נולד להם מום קבוע ונפדו פטורין מן הבכורה, ומן המתנות¹⁸ שהרי לא יצאו לחולין לכל דבר מפני שהן אסורין בגיזה ועבודה כמו שיתבאר.

ט. ואינן יוצאין לחולין להגזז ולהעבד

וכן שכל קדשי מזבח¹⁹ בין קדשי קדשים בין קדשים קלים אסורין בגיזה ובעבודה²⁰ שנאמר (דברים טו פסוק יט) לא תעבד בבע"ח ולא תגזז בבע"ח והוא הדין לשאר קדשים ולא דוקא צאן אלא גם הגוזז את השור או שאר בהמה וה"ה גם בעובר בצאן או שאר בהמה ולוקה מן התורה²¹.

¹⁵ אבל קדשי ברה"ב אף שאסורין ג"כ בגיזה ועבודה מדרבנן כמש"כ רבנו פ"א ממעילה הי"ב מיהו אחר פדיון יוצאין לגמרי לחולין דלא עדיפי מקדם מומן להקדשן ואם שחטן אח"כ חייבין במתנות.

¹⁶ רמב"ם הלכות בכורות פרק ה הלכה ה, והלכות ביכורים פרק ט הלכה ב

¹⁷ דמום עובר כמאן דליתא דמי וחלה עליהו קדושה

¹⁸ שנשאר עליהן קדושה וכתוב כצ"ב וכאיל תאכלנו וילפי' מה צבי ואיל פטורין ממתנות אף פסולי המוקדשין פטורין

¹⁹ רמב"ם הלכות מעילה פרק א הלכה ז ט וערוך השולחן העתיד שם סי' קסח סעי' יג

²⁰ וכתב הרמב"ם שם בה"ז, יראה לי שאין הגוזז חייב עד שיגזז כדי רוחב הסיטכפול לא יהיה זה חמור משבת, עכ"ל וקשה לי מדוע לא חילק הרמב"ם גבי דישה דקיי"ל (רמב"ם פ"ח משבת ה"ז) דאם דש בשבת אינו חייב רק כנדרוגרת, א"כ לא יהיה חייב הדש בבהמת קדשים פחות מזה השיעור ולמה כתב דוקא בגיזה דלא יהיה חמור משבת ולא בעבודה, וצ"ע להבין, ושם ילפינן ממשכן אבל כאן מנא ליה כל זה, וצ"ע (מנחת חינוך תפנ אות ב)

²¹ והנה אם עובר או גוזז אפילו כמה פעמים בהתראה אחת אינו חייב אלא אחת. ואם התרו בו על כל פעם ופעם חייב כל פעם כמו נזיר שהיה שותה יין כו' (נזיר מ"ב ע"א). אך אם עבד עם כמה בהמות או גוזז כמה בהמות לדעת תוס' רי"ד (קידושין ע"ז ע"ב) דבבעלי חיים אמרינן גופים מחולקין באבר מן החי מכמה בהמות (ומובא במנחת חינוך מצוה קפ"ו אות י"ב, עיין במשנה למלך פ"א מאיסורי ביאה ה"א), א"כ חייב בהתראה (אחת) על כל בהמה ובהמה (מנחת חינוך שם אות ה)

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרה היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLI17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסנת בכורות

בהמת הקדש שנפל בה מום לאחר הקדשה או קדם מום עובר להקדש ונפדת אינה מותרת בגיזה ועבודה, והרי היא באיסורה עד שתשחט, נשחטה אחר פדיונה הותרה באכילה²².

י. וולדן וחלבן אסור לאחר פדיון

ועוד התבאר שם המקדיש בעלת²³ מום עובר או תמימה ואחר שהקדישה נולד לה מום קבוע, אם ילדה יקרב ולדה, נתעברה קודם שתפדה וילדה אחר שנפדית הולד אסור ואינו נפדה, אלא כיצד יעשה סמוך לפדיון אמו מתפס זה הולד לשם אותו הזבח, לפי שאינו יכול להקריבו [מכאן אמו] מפני שבא מבח קדושה דחוייה.

יא. ועושין תמורה

וכן שהמקדיש²⁴ בעלת מום עובר או שהקדיש תמימה ואחר כך נולד לה מום קבוע הרי זו עושה תמורה.

יב. ואם מתו יקברו

ועוד התבאר שהמקדיש בעלת²⁵ מום עובר או תמימה ואחר שהקדישה נולד לה מום קבוע, אם מתה קודם שתפדה תקבר כשאר הקדשים התמימים, מפני שהיא צריכה העמדה והערכה, ואם נשחטה קודם שתפדה ה"ז נפדית כל זמן שהיא מפרכסת ואח"כ תאכל

יג. ויוצאין לחולין ליגזז וליעבד

²² זה הלשון הוא מברייטא דבכורות ט"ז ב' יעו"ש וכתב שם התוס' כ"ו ב' דה"ה הגיזה שרי אחר שחיטה דהיינו כיון שנשחטה מותר לגזזה וכ"כ בחולין ל"ו א' ד"ה ס"ד וכו' יעו"ש היטב ועיין בכורות כ"ה ב' ומעילה י"ב ב' ד"ה חלב וכו' וי"ג א' ד"ה אתיא וכו'. הר המורה שם

²³ רמב"ם הלכות איסורי מזבח פרק א הלכה יא

²⁴ רמב"ם הלכות תמורה פרק א הלכה יג

²⁵ רמב"ם הלכות איסורי מזבח פרק א הלכה יא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ץ 22887389 | ובמל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLI17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בכורות

ד. הא לא נפדו פטורין מן הבכורה ומן המתנות קסבר קדושת דמים מדחה מן הבכורה ומן המתנות

מצות בכור²⁶ בהמה מהורה אינה נוהגת במוקדשין כשהן בקדושתן קודם שיפדו, בין קדשי מזבח בין קדשי בדק הבית.

טו. קדשי בדק הבית אסורין בגיזה ועבודה

קדשי בדק²⁷ הבית אסורין בגיזה ועבודה מדברי סופרים, אבל מן התורה אינן אסורין, לפיכך הגוזז אותן או העובד בהן אינו לוקה²⁸ אבל מכין אותו מכת מרדות.

דף יד:

טז. המתפיש בעלי מומין קבועין לגבי מזבח וילדו ימכרו ואין צריכין מום שאין קדושה חלה עליהן שלא יהא טפל חמור מן העיקר

כבר התבאר שבעלת²⁹ מום קבוע אם ילדה והיא קדש יפדה הולד ויצא לחולין, אף על פי שהוא תמים כדי שלא יהיה טפל חמור מן העיקר, שהרי לא חלה קדושה גמורה על גופה אלא על דמיה מפני שהיתה בעלת מום קבוע, ואם נתעברה קודם שתפדה וילדה אחר פדיון הולד חולין.

יז. הקדיש זכר לדמיו קדוש קדושת הגוף

²⁶ רמב"ם הלכות בכורות פרק א הלכה ה

²⁷ רמב"ם הלכות מעילה פרק א הלכה יב

²⁸ וקשה דאמאי אין אסורין בגיזה ועבודה אלא מדבריהם ואמאי הא אסור מן התורה למעול בקדשי בדק הבית כמו שכתב רבינו בראש הפ' ויש לומר דמיירי כשאינו נהנה מאותה גיזה ועבודה אי נמי שאין בה שום פרושה וכו'. צדור החיים וכו' במל"מ שם הלכה ט

²⁹ רמב"ם הלכות איסורי מזבח פרק א הלכה יא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובמל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLI17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בכורות

כבר התבאר במסכת שבועות דף יא. שהמקדיש³⁰ בהמה תמימה לדמיה הרי זו נתקדש גופה, כיצד האומר דמי בהמה זו הקדש למזבח היא עצמה תקרב.

לפיכך האומר³¹ דמי בהמה זו עולה או הרי זו לעולה, אם היתה ראויה ליקרב עולה נתקדשה קדושת הגוף והיא עצמה תקרב עולה, ואם אינה ראויה תמכר ויביא בדמיה עולה.

הקדיש בהמה³² ועוף למזבח קדושת דמים כגון שאמר דמי בהמה זו לנסכים ודמי בן יונה זה לשלמים הרי הן כקדשי בדרק הבית ומועלין בחלבן ובביציהן.

י. למעשר ... וקדוש במומו דכתיב לא יבקר בין טוב לרע [ובין רע]

מצות עשה³³ להפריש אחד מעשרה מכל בהמות טהורות שיוולדו לאדם בכל שנה ושנה, ולהקריבו בבית המקדש, ואין מצוה זו נוהגת אלא בבקר וצאן בלבד³⁴.

הכל נכנסין לדיר להתעשר³⁵, בין תמימים בין בעלי מומין, וכל איסורי מזבח, שנצטוונו³⁶ שלא לבקר מעשר בהמה שנאמר (ויקרא כז פסוק לג) לא יבקר בין טוב לרע ולא ימירנו ואם המיר ימירנו והיה הוא ותמורתו יהיה קדש לא ינאל, ותניא בתורת כהנים (בחקותי פרשה ה פרק יג ה"ד) לא יבקר מה תלמוד לומר לפי שנאמר (דברים יב פסוק יא) וכל מבחר נדריכם יכול יהא בורר ומוציא את היפה תלמוד לומר לא יבקר בין טוב לרע בין

³⁰ רמב"ם הלכות ערכין וחרמין פרק ה הלכה יד

³¹ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק טו הלכה ה

³² רמב"ם הלכות מעילה פרק ג הלכה יג

³³ רמב"ם הלכות בכורות פרק ו הלכה א

³⁴ ודין מעשר בהמה שיהיה נשחט בעזרה וזורקין את דמו וריקה אחת כנגד היסוד ומקטירין אימוריו, ושאר הבשר נאכל לבעלים בירושלים כשאר קדשים קלים ואין לכהנים בו כלום אלא כולו לבעלים כפסח, ואם היה בעל מום בין שנפל בו מום בין שהפרישו בתחלה במומו הרי זה נאכל בכל מקום. שם הלכה ד

³⁵ רמב"ם שם הלכה יד

³⁶ ספר מצוות גדול לאוין סימן שמד, וברמב"ם לא מנאו ללאו ולא הזכירו כלל ביד החזקה ובסמ"מ וצ"ע.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLI17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בכורות

תם בין בעל מום וחלה עליו קדושה ולא שיקרב בעל מום אלא שיאכל בתורת מעשר ואסור ליגזז וליעבד, חוץ מן הכלאים, והטריפה, ויוצא דופן, ומחוסר זמן, שכל אלו פטורין מן המעשר, וכן היתום שמתה אמו או נשחטה עם לידתו אינו מתעשר, ודברים אלו מפי השמועה הם.

יט. אבל רבנן דפליגי עליה דר"ש מאי הכי נמי דאם מתו יפרו

כבר התבאר שהמקדיש בעלת מום³⁷ קבוע אם מתה קודם שתפדה, נפדית אחר שתמות³⁸, שהרי לא חלה קדושה גמורה על גופה אלא על דמיה מפני

³⁷ רמב"ם הלכות איסורי מזבח פרק א הלכה יא

³⁸ ואיכא למידק עלה מה נפשך אי חל על הני קדושת מזבח וכי פודין את הקדשים להאכילן לכלבים ואי לא חייל עלייהו הקדש אמאי יפרו ועל כרחין אית לן למימר כגון שהקדיש דמיהן למזבח א"נ מן הסתם כיון דלא חזו למזבח לדמיהן קאמר הילכך יפרו ויביאו בדמיהן עולה ובעלי מומין מתחלתן הוו בכלל העמדה והערכה כדתני לוי וקי"ל כוותיה ואם היו בחיין בעי העמדה והערכה וכיון שמתו יפרו ויביאו בדמיו עולה למזבח והא דתנן אחד קדשי מזבח ואחד קדשי בדק הבית אם מתו יקברו היינו בשעה שהקדישן היו ראויים למזבח ונפסלו אבל בעלי מומין מעיקרן דלא חזו למזבח אם מתו יפרו דהוי במקדיש דקל בעלמא. רדב"ז הלכות ערכין וחרמין פרק ה הלכה יב, אך בכס"מ שם משמע שפסק כר' יוחנן להלן שבעל מום מעיקרו לא הוי בכלל העמדה והערכה ובהר המוריה איסורי מזבח כאן כתב כתב רש"י וז"ל ואף על פי שאינה ראויה אלא לכלבים ואין פודין את הקדשים להאכילן לכלבים ואכלת ולא לכלביך הנ"מ בקדשים שקדם הקדישן את מומם אבל הני כדיוקולא בעלמא נינהו ולא נחת להו קדושת הגוף ועוד אשמעין דלא בעינן העמדה והערכה וקסבר קדשי בדה"ב לא היו בכלל העמדה והערכה דכתיב בפדיון קדשים שנסתאבו לאח"כ והעמיד את הבהמה וכיון דמתה א"א להעמיד עכ"ל והנה מש"כ דאתי מתניתין כמ"ד דקדשי בדה"ב לא היו בכלל העמדה והערכה ומשמע דלמ"ד דקדשי בדה"ב היו בכלל העמדה והערכה אין נפדין כשמתו וזה תמוה דהא בבכורות שם בעי למימר זו דברי ר' שמעון ומחלוקתו ורבנן ע"כ ס"ל דקדשי בדה"ב היו בכלל העמדה והערכה ואפילו למאי דקאמר התם דרב ס"ל כריש לקיש דרבנן ס"ל דווקא קדשי בדה"ב היו בכלל העמדה והערכה ולא קדשי מזבח וא"כ מתניתין דס"ל דבקדשי מזבח בעינן העמדה והערכה לא אתיא כוותיהו יעו"ש ובתמורה שם. היינו מטעמא אחרינא דבקדשי מזבח לא בעו כלל העמדה והערכה אבל הא פשיטא דמאן דס"ל דקדשי בדה"ב בעי העמדה והערכה מ"מ בקדשי מזבח וקדם מומן להקדישן ס"ל דלא בעי העמדה והערכה וכן איתא שם בהדיא בריש סוגיא בתמורה דר' יוחנן דס"ל דאחד קדשי מזבח ואחד קדשי בדה"ב בעי העמדה והערכה ומ"מ ס"ל דבע"מ מעיקרו לא בעי העמדה והערכה יעו"ש וכן מוכח מכל הסוגיא. והנה אם נימא דלא מ"ס הוא אפ"ל דרש"י ז"ל דרכו לפרש על פי ס"ד דרב דאמר זו דר"ש אבל חכמים ס"ל דאפילו בע"מ מעיקרו בעי העמדה והערכה וצ"ע. שוב מצאתי להמל"מ לעיל בהלכה י' שעמד על דברי רש"י בזה ויותר נ"ל לומר כי מ"ס הוא מדסיים דכתיב בפדיון קדשים שנסתאבו אח"כ משמע דקודם מזה מיירי בקדשי מזבח שנסתאבו מקודם והיינו בע"מ מעיקרו. והא דכתב רש"י ז"ל דקדם מומן להקדישן פודין להאכילן לכלבים. וכן מוכח בתמורה ל"ג א' דאיתא שם א"ל ר' ירמיה לר' זירא לריש לקיש דאמר לרבנן קדשי מזבח לא היו בכלל העמדה והערכה וקתני קדשי מזבח בע"מ יפרו ומוקמינן לה בשקדם הקדישן את מומן ש"מ פודין את הקדשים להאכילן לכלבים ופירש"י שם בד"ה לר"ל וכו' בשלמא לר' יוחנן דמוקים לה בבע"מ מעיקרו לא איכפת לן אם נפדה לכלבים דהא לא נחתא מעולם קדושה לגופיה אלא לר"ל איכא למיבעי עכ"ל. והנה מרבינו כאן מבואר ג"כ כך דבקדם מום קבוע להקדישן

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ץ 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסנת בכורות

שהיתה בעלת מום קבוע. וי"א שבלבד שנשחטה³⁹ דאל"ה הרי אסורה באכילה ואין פודין את הקדשים להאכילן לכלבים, כמבואר במסכת שבועות דף יא:

אך אם נפל בה מום⁴⁰ אחר שהוקדשה בין טהורה בין טמאה בין קדשי הבית בין קדשי מזבח הרי זו צריכה העמדה בבית דין שנאמר והעמיד את הבהמה, לפיכך אם מתה הבהמה קודם שתערך ותפדה אין פודין אותה אחר שמתה אלא תקבר, אבל אם הקדיש שחטה או נבלה לברק הבית הרי זו תפדה כשאר מטלטלין.

דפודין לכלבים מדכתב ואם מתה קודם שתפדה נפדית אחר שתמות אלמא דפודין להאכילן לכלבים. הר המוריה שם

³⁹ מעשה רקת, ולפי"ז אין צריך במה שהאריך בהר המוריה בזה
⁴⁰ רמב"ם הלכות ערכין וחרמין פרק ה הלכה יב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

